

32000R2493

15.11.2000

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

L 288/1

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 2493/2000

zo 7. novembra 2000

o opatreniach na podporu plného začlenenia rozmeru životného prostredia do rozvojového procesu rozvojových krajín

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, najmä na jej články 175 a 179,

so zreteľom na návrh Komisie ⁽¹⁾,so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽²⁾,

po porade s Výborom regiónov,

konajúc v súlade s postupom stanoveným v článku 251 zmluvy ⁽³⁾, na základe spoločného textu schváleného Zmierovacím výborom 27. júla 2000,

keďže:

- (1) Vyčerpanie prírodných zdrojov a zhoršovanie kvality životného prostredia majú priamy vplyv na hospodársky rozvoj a najmä na živobytie miestnych spoločenstiev, vrátane domorodých národov a tým má zmiernenie chudoby prostredníctvom trvalo udržateľného rozvoja.
- (2) Súčasná štruktúra výroby a spotreby má nesporné cezhraničné a celosvetové dôsledky, najmä tam, kde ide o atmosféru, hydrosféru, kvalitu pôdy a biologickú rozmanitosť.
- (3) Spoločenstvo a jeho členské štáty podpísali deklaráciu z Ria a akčný program Agendy 21 a sú zaznamenané

v rezolúcii zvláštneho zasadania Valného zhromaždenia OSN (Ungass) „Program ďalšieho uplatňovania Agendy 21“.

- (4) Spoločenstvo a jeho členské štáty sú stranami multilaterálnych dohôd o životnom prostredí, najmä Dohovoru o biologickej rozmanitosti, Rámcového dohovoru o klimatických zmenách a Dohovoru o boji proti rozširovaniu púští. Takto sa zaviazali brať do úvahy spoločnú ale diferencovanú zodpovednosť rozvinutých strán a rozvojových strán v týchto problematikách;
- (5) Vnútorne a vonkajšie aspekty politiky životného prostredia Európskeho spoločenstva musia byť súdržné, aby efektívne odpovedali výzvam odsúhlaseným na Konferencii OSN o životnom prostredí a rozvoji (UNCED) a procesom z nich vyplývajúcich.
- (6) Spoločenstvo a jeho členské štáty sú viazané „Prispôbením stratégie 21. storočia“ Organizácie hospodárskej spolupráce a rozvoja/Výboru pomoci rozvoja (OECD/DAC), ktoré požaduje podporu uplatňovania národných stratégií pre trvalo udržateľný rozvoj vo všetkých krajinách do roku 2005, ako aj zabezpečiť, aby sa súčasné trendy straty environmentálnych zdrojov efektívne zvrátili ako na celosvetovej, tak na národných úrovniach do roku 2015.
- (7) Európsky parlament a Rada prijali rozhodnutie č. 2179/98/ES z 24. septembra 1998 o revízii programu politiky a činnosti Európskeho spoločenstva týkajúceho sa životného prostredia a trvalo udržateľného rozvoja „Smeom k trvalej udržateľnosti“ ⁽⁴⁾, ktorý požaduje zosilnenú úlohu pre spoločenstvo v medzinárodnej spolupráci v oblasti životného prostredia a trvalo udržateľného rozvoja. Základnou stratégiou tohto programu je dosiahnuť úplné začlenenie politiky životného prostredia do ostatných politík, vrátane politiky rozvoja.

⁽¹⁾ Ú. v. ES C 47, 20.2.1999, s. 10 a
Ú. v. ES C 274 E, 26.9.2000, s. 1.

⁽²⁾ Ú. v. ES C 258, 10.9.1999, s. 16.

⁽³⁾ Stanovisko Európskeho parlamentu z 5. mája 1999 (Ú. v. ES C 279, 1.10.1999, s. 173), spoločné stanovisko Rady zo 16. decembra 1999 (Ú. v. ES C 64, 6.3.2000, s. 47) a rozhodnutie Európskeho parlamentu z 15. marca 2000 (zatiaľ neuverejnené v Úradnom vestníku (Official Journal)). Rozhodnutie Európskeho parlamentu z 20. septembra 2000 a rozhodnutie Rady zo 7. septembra 2000.

⁽⁴⁾ Ú. v. ES L 275, 10. 10. 1998, s. 1.

(8) Európska Rada, ktorá sa konala v Cardiffe v júni 1998, privítala správu Komisie „Partnerstvo pre začlenenie“, ktorá vytýčila stratégiu pre začlenenie problémov životného prostredia do politík Európskej únie a odsúhlasila princíp, že závažné politické návrhy by malo sprevádzať zhodnotenie ich dopadu na životné prostredie.

(9) Rada a členské štáty prijali 15. júla 1996 rezolúciu o hodnotení životného prostredia v rozvojovej spolupráci.

(10) Vo svojej rezolúcii z 30. novembra 1998 Rada potvrdzuje kľúčovú úlohu, ktorú má domáce obyvateľstvo v zachovaní a trvalo udržateľnom využívaní prírodných zdrojov.

(11) Trvalo udržateľný rozvoj sa opiera o začlenenie rozmeru životného prostredia do rozvojového procesu.

(12) Keďže zdroje sú obmedzené, tvorba vhodných politík, stratégií a nástrojov a uplatňovanie experimentálnych projektov sú základnými súčasťami takéhoto začlenenia do hospodárskej a rozvojovej spolupráce.

(13) Finančné nástroje dostupné spoločenstvu na podporu trvalo udržateľného rozvoja v rozvojových krajinách by mali byť doplnené.

(14) Koordinácia operácií financovaných cez nástroje spoločenstva by sa mala zlepšiť.

(15) Nariadenie Rady (ES) č. 722/97 z 22. apríla 1997 o opatreniach životného prostredia v rozvojových krajinách v kontexte trvalo udržateľného rozvoja ⁽¹⁾ vytýčilo rámec pre pomoc spoločenstva, ktorá má za cieľ umožniť rozvojovým krajinám začleniť rozmer životného prostredia do ich rozvojového procesu. Nariadenie (ES) č. 722/97 bolo uplatniteľné do 31. decembra 1999. Skúsenosti získané počas uplatňovania nariadenia (ES) č. 722/97 by sa mali odraziť v tomto nariadení.

(16) Treba prijať ustanovenie na financovanie činností, ktoré sa vzťahujú na toto nariadenie.

(17) Toto nariadenie stanovuje počas celého trvania programu, ktorý zriaďuje, finančný rámec pre rozpočtový orgán počas ročného rozpočtového postupu v zmysle bodu 33 medzi-inštitucionálnej dohody medzi Európskym parlamentom, Radou a Komisiou zo 6. mája 1999 o rozpočtovej disciplíne a zlepšení rozpočtového postupu ⁽²⁾.

(18) Treba ustanoviť podrobné pravidlá pre uplatňovanie, najmä formu činnosti, partnerov spolupráce a rozhodovací postup.

(19) Treba prijať potrebné opatrenia pre uplatňovanie tohto nariadenia v súlade s rozhodnutím Rady 1999/468/ES z 28. júna 1999, ktorým sa ustanovuje postup na uplatňovanie vykonávacích právomocí delegovaných na Komisiu ⁽³⁾,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

1. Spoločenstvo podporí rozvojové krajiny v ich úsilí začleniť rozmer životného prostredia do ich rozvojového procesu.

Na dosiahnutie tohto cieľa spoločenstvo poskytne finančnú pomoc a primeranú odbornosť zameranú na navrhnutie a podporu uplatňovania politík, stratégií, nástrojov a technológií v snahe o trvalo udržateľný rozvoj.

2. Podpora spoločenstva sa poskytne priamo peňažným ústavom rozvojových krajín, ako aj nepriamo cez posilnenie rozmeru životného prostredia v hospodárskej a rozvojovej spolupráci spoločenstva, s cieľom zabezpečiť plné zohľadnenie otázok životného prostredia v programoch spoločenstva.

3. Pomoc a odbornosť poskytnutá v tomto nariadení doplní a posilní tie, ktoré boli poskytnuté cez iné nástroje rozvojovej spolupráce.

Článok 2

V tomto nariadení:

„trvalo udržateľný rozvoj“ znamená zlepšenie životnej úrovne a prosperity príslušného obyvateľstva v medziach možností ekosystémov zachovaním prírodného bohatstva a jeho biologickej rozmanitosti pre prospech súčasných a budúcich generácií.

Článok 3

1. Činnosti, ktoré sa majú vykonať podľa tohto nariadenia sa dotýkajú najmä:

— globálnych problémov životného prostredia, najmä tých, ktoré sú predmetom multilaterálnych dohôd o životnom prostredí, ako sú klimatické zmeny, rozširovanie púští a biologická rozmanitosť,

— cezhraničných problémov životného prostredia, najmä znečistenia vzduchu, pôdy a vody,

— dosahov na životné prostredie súvisiacich so začlenením rozvojových krajín do svetového hospodárstva,

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 108, 25. 4. 1997, s. 1.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 172, 18. 6. 1999, s. 1.

⁽³⁾ Ú. v. ES L 184, 17. 7. 1999, s. 23.

- zahrnutia environmentálnej otázky do projektov rozvojovej spolupráce, čo umožní odlíšiť, poznať a zhodnotiť rozmer trvalej udržateľnosti týchto projektov,
 - dopadov makroekonomickej a odvetvovej politiky na životné prostredie v rozvojových krajinách,
 - trvalo udržateľných štruktúr výroby a spotreby,
 - trvalo udržateľného riadenia a využívania prírodných a environmentálnych zdrojov vo všetkých výrobných odvetviach, ako poľnohospodárstvo, rybné hospodárstvo a priemysel,
 - problémov životného prostredia spôsobených trvalo neudržateľným využívaním zdrojov v dôsledku chudoby,
 - trvalo udržateľnej výroby a využitia energie a najmä podpory využitia obnoviteľných energetických zdrojov, zvýšenej energetickej efektívnosti, šetrenia energie a náhrady hlavne škodlivých energetických zdrojov tými, ktoré sú menej škodlivé,
 - trvalo udržateľnej výroby a využitia chemických produktov, najmä pokiaľ ide o nebezpečné a toxické látky,
 - zachovania biologickej rozmanitosti – hlavne ochranou ekosystémov a biotopov a zachovanie rozmanitosti druhov – trvalo udržateľného využívania ich zložiek, spoluzodpovednosti držiteľov tradičných znalostí o využívaní biologickej rozmanitosti a spravodlivého a poctivého podieľania sa na výhodách plynúcich z využívania genetických zdrojov,
 - riadenia sladkovodných zdrojov,
 - riadenia pobrežných oblastí, ústí riek a mokradí,
 - rozširovania púští,
 - problémov mestského prostredia, ktoré súvisia medzi iným s dopravou, odpadom, odpadovou vodou, znečistením ovzdušia a hlukom a kvalitou pitnej vody,
 - problémov životného prostredia súvisiacich s priemyselnými činnosťami.
2. Aktivita vhodná pre financovanie zahŕňa medzi inými:
- podporu zostavenia národných, regionálnych a miestnych politík, plánov a stratégií, programov a projektov pre trvalo udržateľný rozvoj,
 - plány na vybudovanie inštitucionálnych a operačných možností činiteľov v procese rozvoja, t. j. vlády, mimovládne organizácie, súkromný sektor, občiansku spoločnosť, pôvodné národy, na národnej, regionálnej a miestnej úrovni,
 - pilotné projekty v oblasti, vrátane tých, ktoré sa týkajú z hľadiska životného prostredia zdravých technológií prispôbajúcich miestnym obmedzeniam a potrebám,
 - podporu obchodu s výrobkami, ktoré boli vyrobené trvalo udržateľným spôsobom,
 - tvorbu nástrojov pre trvalo udržateľný rozvoj, medzi iným obchodné nástroje ako je program klasifikácie a osvedčenia a ekologické obchodné iniciatívy,
 - formuláciu predpisov, pracovných príručiek a nástrojov zameraných na podporu trvalo udržateľného rozvoja a začlenenie životného prostredia najmä vo forme verejných databáz a bánk údajov na internete (otvorených pre verejnosť),
 - informačné kampane o nebezpečných látkach a najmä toxických odpadoch a pesticídach,
 - podporu rozvoja a použitia nástrojov hodnotenia životného prostredia pri príprave a uskutočňovaní politík, stratégií, programov a projektov,
 - zvyšovanie uvedomelosti obyvateľov a kľúčových činiteľov v procese rozvoja a rozvojovej spolupráce s ohľadom na význam trvalo udržateľného rozvoja najmä cez informačné kampane a školenia,
 - súpis, účtovnú evidenciu a štatistiky na zlepšenie kvality údajov o životnom prostredí a ukazovateľov životného prostredia.
3. Pri výbere, príprave, uskutočňovaní a hodnotení činností sa bude zvláštna pozornosť venovať:
- prispievaniu k celkovému cieľu odstrániť chudobu,
 - miestnym iniciatívam týkajúcim sa novátorských opatrení zameraných na trvalo udržateľný rozvoj,
 - aktívnej účasti, podpore a vlastníctvu miestnych obyvateľov, vrátane pôvodných spoločností,
 - špecifickým úlohám podľa pohlavia, vedomostiam, perspektívam a prínosom žien/dievčat a mužov/chlapcov v trvalo udržateľnom riadení a využívaní prírodných zdrojov,
 - možnosti začlenenia politík a programov rozvojovej spolupráce do širšieho kontextu rozvoja spoločnosti
 - internacionalizácii nákladov na životné prostredie, vrátane priamych ekonomických nástrojov,
 - prínosu k posilneniu regionálnej spolupráce na poli trvalo udržateľného rozvoja.
- Ponaučenie a šírenie výsledkov týchto realizovaných činností budú základnými článkami uskutočňovania tohto nariadenia, vrátane podpory plnenia medzinárodných dohôd o životnom prostredí.

Článok 4

Medzi spolupracujúcich partnerov, ktorí môžu dostať pomoc podľa tohto nariadenia patria medzinárodné organizácie, štáty, regióny a regionálne orgány, decentralizované rezorty, verejné agentúry, súkromní prevádzkovatelia a priemyselné odvetvia, združenia, miestne spoločenstvá, mimovládne organizácie a združenia zastupujúce miestnych obyvateľov, najmä pôvodných obyvateľov.

Článok 5

1. Finančné prostriedky spoločenstva sa môžu použiť na štúdie, technickú pomoc, vzdelávanie, školenia alebo iné služby, menšie dodávky a práce, financovanie malých grantov ako aj posudky, audity a hodnotenia a sledovacie úlohy. Môžu sa použiť do výšky obnosu ročne stanoveného rozpočtovým orgánom na výdavky technickej a administratívnej pomoci, na prospech Komisie a príjemcu, súvisiace s činnosťami inými ako sú trvalé úlohy verejnej správy, spojené s oboznámením sa, prípravou, riadením, sledovaním, revíziou a kontrolou programov alebo projektov.

Finančné prostriedky spoločenstva sa môžu použiť ako na investície spojené s presne stanovenou činnosťou s výnimkou nákupu nehnuteľnosti tak aj na opakované výdavky (vrátane správnych, udržiavacích a prevádzkových výdavkov).

S výnimkou školiacich, vzdelávacích a výskumných programov môžu byť opakované výdavky uhradené spravidla len počas počiatočnej fázy a za predpokladu ich postupného znižovania.

2. Príspevok od spolupracujúcich partnerov popísaných v článku 4 sa bude hľadať pre každú činnosť spolupráce. Ich príspevok sa bude požadovať v súlade s ich prostriedkami a charakterom danej činnosti.

3. Môžu sa hľadať možnosti spolufinancovania u iných donorov, najmä u súvisiacich členských štátov a medzinárodných organizácií. V tomto ohľade bude snaha o zosúladenie s opatreniami prijatými inými donormi.

4. Prijmú sa potrebné opatrenia na zdôraznenie povahy pomoci spoločenstva, poskytnutej podľa tohto nariadenia.

5. Aby sa dosiahli ciele dôslednosti a komplementárnosti stanovené v zmluve a s cieľom zaručiť optimálnu účinnosť všetkých týchto činností, Komisia v spolupráci s členskými štátmi prijme všetky potrebné koordinačné opatrenia, najmä vrátane:

- a) systematickej výmeny a analýzy informácií o činnostiach financovaných alebo uvažovaných pre financovanie spoločenstvom a členskými štátmi;
- b) promptnou koordináciou týchto činností prostredníctvom pravidelných stretnutí a výmeny informácií medzi predstaviteľmi Komisie a členských štátov v prijímajúcich krajinách,

6. Na dosiahnutie čo najväčšieho dosahu týchto činností na svetovej, národnej a miestnej úrovni sa Komisia v spolupráci s členskými štátmi chopí každej iniciatívy potrebnej na zabezpečenie náležitej koordinácie a úzkej spolupráce so spolupracujúcimi partnermi, miestnymi partnermi (mimovládny organizáciami, základnými spoločenstvami a združeniami), donormi a inými zúčastnenými medzinárodnými organizáciami, najmä tými, ktoré sú súčasťou systému Spojených národov.

Článok 6

Finančná pomoc podľa tohto nariadenia bude vo forme grantov.

Článok 7

Finančný rámec uplatňovania tohto nariadenia počas obdobia od r. 2000 do r. 2006 bude 93 miliónov EUR.

Ročné pridelené sumy budú schválené rozpočtovým orgánom v medziach finančného výhľadu.

Článok 8

1. Komisia bude zodpovedať za analytické hodnotenie, rozhodovanie o financovaní a riadiace činnosti spadajúce do tohto nariadenia v súlade s platnými rozpočtovými a inými postupmi, a najmä tými, ktoré sú stanovené vo finančnom nariadení platnom pre súhrnný rozpočet Európskych spoločenstiev.

2. Každý druhý rok prijme Komisia v súlade s postupom stanoveným v článku 9 ods. 2 strategické smernice a priority na realizovanie činností, ktoré sa majú uskutočniť v budúcich rokoch. Bude o tom informovať Európsky parlament.

3. Rozhodnutia týkajúce sa grantov vo výške 2,5 milióna EUR alebo viac na jednotlivé činnosti financované podľa tohto nariadenia prijme Komisia podľa postupu stanoveného v článku 9 ods. 2.

4. Komisia bude stručne informovať výbor spomenutý v článku 9 ods. 1 o každom finančnom rozhodnutí, ktoré plánuje prijať, pokiaľ ide o granty nižšie ako 2,5 milióna EUR na činnosti zahrnuté pod toto nariadenie. Oznámenie bude poskytnuté najneskôr jeden týždeň pred prijatím rozhodnutia.

5. Komisia bude poverená schvaľovaním každého príslubu navyiac, potrebného na pokrytie každého očakávaného alebo skutočného prekročenia nákladov alebo dodatočných požiadaviek v súvislosti s činnosťami za podmienky, že prekročenie alebo dodatočná požiadavka je nižšia alebo rovná 20 % pôvodného príslubu stanoveného finančným rozhodnutím.

6. Všetky finančné dohody alebo zmluvy uzavreté podľa tohto nariadenia stanovia Komisii a Účtovnému dvoru, aby vykonali kontroly na mieste v súlade s bežnými postupmi stanovenými Komisiou podľa platných pravidiel, najmä tých vo finančnom nariadení platných pre súhrnný rozpočet Európskych spoločenstiev.

7. Tam, kde sú operácie predmetom finančných dohôd medzi spoločenstvom a prijímajúcou krajinou, tieto dohody si vyhradia, aby platby daní, ciel alebo iných poplatkov neboli hradené spoločenstvom.

8. Účasť na výzvach na tender a na udeľovaní zmlúv je otvorená na základe rovnosti podmienok pre všetky fyzické a právnické osoby z členských štátov a z krajín, ktoré sú prijímateľmi. Môže sa rozšíriť na ďalšie rozvojové krajiny a vo výnimočných prípadoch, ktoré sú plne oprávnené, na ďalšie tretie krajiny.

9. Dodávky budú pochádzať z členských štátov, prijímajúcej krajiny alebo iných rozvojových krajín. Vo výnimočných prípadoch, kde to podmienky oprávňujú, môžu dodávky pochádzať z iných krajín.

10. Zvláštna pozornosť sa venuje:

- sledovaniu účinnosti výdavkov a udržateľnému dosahu činností,
- jasnému stanoveniu a sledovaniu cieľov a ukazovateľov úspechu všetkých činností.

Článok 9

1. Komisii bude pomáhať vhodný geograficky určený výbor, zodpovedný za vývoj (ďalej len „výbor“).

2. Tam, kde sa spomína tento odsek, platia články 4 a 7 rozhodnutia 1999/468/ES so zreteľom na ustanovenia článku 8.

Lehota ustanovená v článku 4 ods. 3 rozhodnutia 1999/468/ES sa stanoví na jeden mesiac.

3. Výbor prijme rokovací poriadok.

Článok 10

1. Do 1. septembra po každom rozpočtovom roku Komisia predloží ročnú správu Európskemu parlamentu a Rade, v ktorej budú

zhrnuté činnosti financované počas roka a zhodnotené uplatňovanie tohto nariadenia počas daného obdobia.

Súhrn poskytne informáciu najmä o počte a charaktere činností, ktoré boli financované, o spolupracujúcich partneroch a príslušných krajinách. Správa tiež uvedie počet vykonaných externých hodnotení týkajúcich sa daných činností.

2. Komisia pravidelne zhodnotí činnosti financované spoločenstvom s cieľom zistenia, či ciele, stanovené týmito činnosťami sa dosiahli a poskytnutia smerníc na zlepšenie efektívnosti budúcich činností. Komisia predloží výboru spomenutému v článku 9 ods. 1 prehľad vykonaných hodnotení. Hodnotiace správy budú k dispozícii každému členskému štátu, Európskemu parlamentu a iným zainteresovaným stranám.

3. Komisia oboznamuje členské štáty najneskôr jeden mesiac po svojom rozhodnutí o činnostiach, ktoré schválila a uvedie ich náklady a charakter, ktorej krajiny sa týkajú a ich spolupracujúcich partnerov.

4. Finančný sprievodca špecifikujúci smernice a kritériá platné pre výber činností sa zverejní a oznámi zainteresovaným stranám službami Komisie, vrátane Komisiou poverených v zainteresovaných krajinách.

Článok 11

1. Toto nariadenie nadobúda účinnosť tretím dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev.

Táto smernica je platná do 31. decembra 2006.

2. Štyri roky od dátumu účinnosti tohto nariadenia Komisia predloží Európskemu parlamentu a Rade súhrnné hodnotenie činností financovaných spoločenstvom podľa tohto nariadenia v kontexte rozvojovej spolupráce spoločenstva, spolu s návrhmi týkajúcimi sa budúcnosti tohto nariadenia, vrátane jeho prípadnej zmeny alebo ukončenia.

Toto nariadenie je záväzné vo svojej celistvosti a je priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 7. novembra 2000

Za Európsky parlament

predseda

N. FONTAINE

za Radu

predseda

L. FABIUS